

Luonto- ja lintudirektiivin raportointi ja ennallistamisasetus

Ennallistamisasetuksen ohjausryhmä 4.2.2025

Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö

Kalvot: Hanna-Leena Keskinen YM, Marita Arvela SYKE ja Aija
Kukkala SYKE

Suomessa on 68 luontodirektiivin luontotyyppiä

Itämeren rannikon luontotyyppiä ja dyyniluontotyyppiä, esim. variksenmarjadyynit (2140)

Perinnebiotooppeja, kallioluontotyyppiä, tunturiluontotyyppiä jne.

Metsäluontotyyppiä, esim. harjumetsät (9060), lehdot (9050)

Suoluontotyyppiä, esim. puustoiset suot (91D0*)

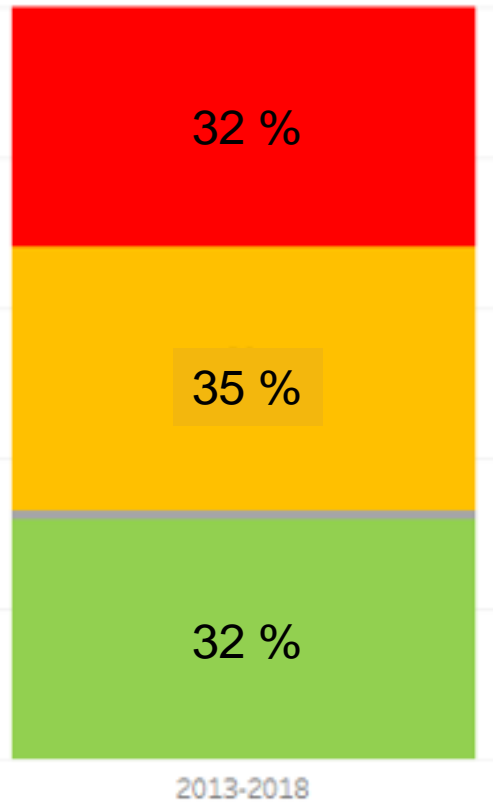
Sisävesiluontotyyppiä esim. karut kirkasvetiset järvet (3130)

Kuvat: Aija Kukkala, Juho Kotanen, Anne Raunio, Seppo Tuominen

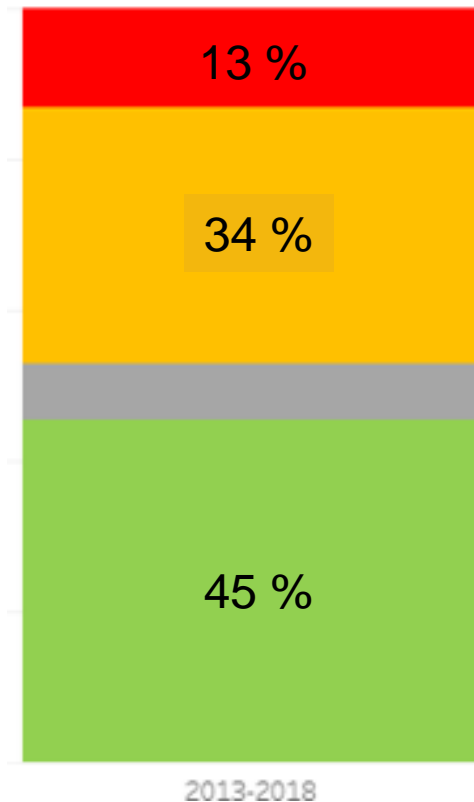

Suojelutasotilanne, Suomi v. 2019

Luontotyytit (68)

Lajit (140)

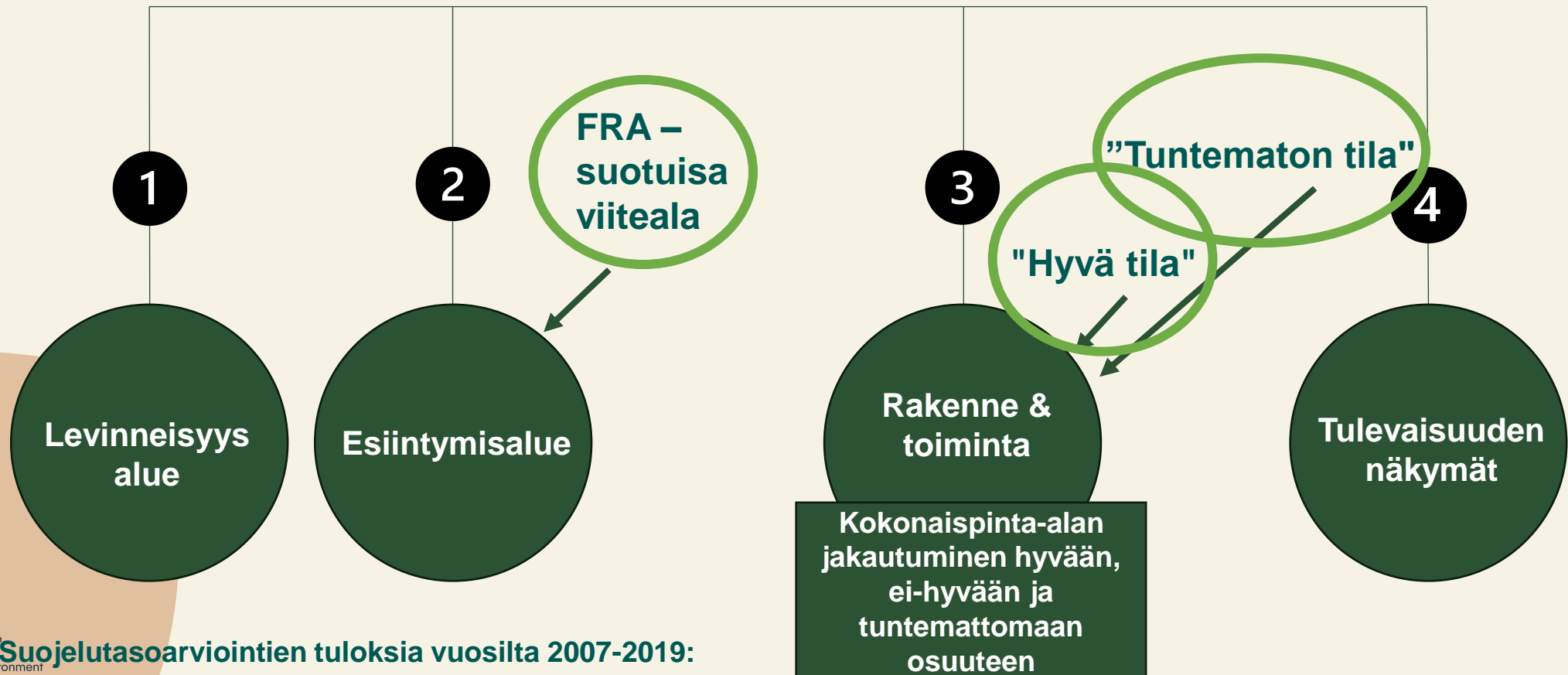
Conservation Status

Good: Favourable (FV)	
Unknown: XX	
Poor: Unfavourable-inadequate (U1)	
Bad: Unfavourable-bad (U2)	
N/A	

% -luku kuvaa luontotyyppi-
/lajiarviointien määrää
(luontotyyppi/laji voi esiintyä sekä ALP
että BOR-alueella -> kaksi arviointia)

Luontodirektiivin luontotyyppien suojelutason kokonaisarvio muodostuu neljän eri osatekijän kautta

Ennallistamisasetuksen kannalta keskeiset suotuisa viiteala (Favourable Reference Area, FRA) ja hyvässä tilassa olevan pinta-alan osuus mukana kahdessa osatekijässä:

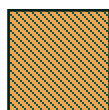
Historiallinen esiintymisalueen pinta-ala
(menetetty pinta-ala, joka ei vastaa enää direktiiviluontotyyppin määritelmää)

Nykyinen esiintymisalueen pinta-ala
(vastaa direktiiviluontotyyppin määritelmää), CV, current value

Lisäpinta-ala, joka tarvitaan suotuisan viitealan saavuttamiseksi
(pinta-ala, joka palautettava direktiiviluontotyyppin määritelmää vastaavaksi)

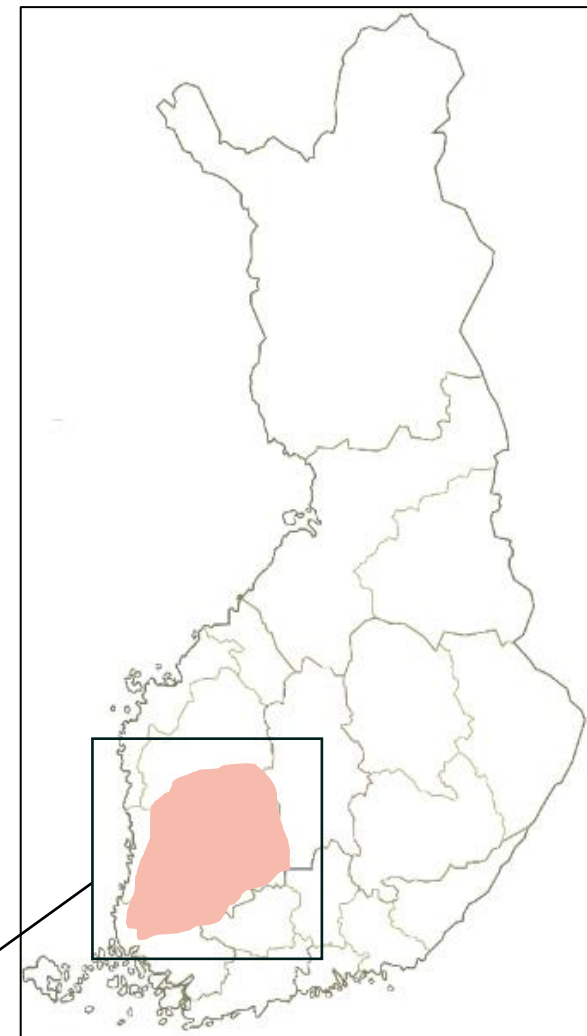

Teoreettinen esimerkki luontotyyppin esiintymisalueesta (nykyinen ja historiallinen):

$$\text{FRA} = \text{orange square} + \text{hatched orange square}$$

Suotuisa viiteala = nykypinta-ala + palautettava pinta-ala

Suotuisa levinneisyysalueen pinta-ala FRR

Keskeiset käsitteet: suotuisat viitearvot

FRV:t eli *suotuisat viitearvot* (Favourable Reference Values)

FRR (*favourable reference range*) = **Lajin / luontotyypin levinneisyysalue**, joka katsotaan välttämättömäksi sen pitkä-aikaiseen säilymiseen

FRA (*favourable reference area*) = **Luontotyypin pinta-ala**, joka katsotaan välttämättömäksi luontotyypin ja sen tyypillisten lajien ja lajikoostumuksen säilymiseen pitkällä aikavälillä, huomioiden luontotyypin ekologinen vaihtelu levinneisyysalueella.

FRP (*favourable reference population*) = **Lajin populaatiokoko**, joka katsotaan vähimmillään tarvittavan lajin pitkäaikaisen säilymisen varmistamiseksi

Käytännössä FRV:t määritetään kansallisesti kunkin lajin ja luontotyypin osalta, jaettuna biogeografisten alueiden mukaan (ALPINE/BOREAL/MARINE BALTIC)

Suotuisa viiteala (FRA) = luontotyypin nykyinen pinta-ala + tarvittaessa palautettava lisäpinta-ala

Komission ohjeet FRA:n määrittelyyn direktiiviraportoinnin suojelutasoarvioinnissa

- Lähtökohtana ekologiset ja biologiset näkökohdat, paras saatavilla oleva tieto ja tieteellinen asiantuntemus
- Huomioidaan varovaisuusperiaate ja turvamarginaali, jos tiedoissa epävarmuuksia
- Viiteala ei saa olla pienempi kuin direktiivin voimaantulovuosi (Suomessa 1995)
- Viiteala ei automaattisesti tarkoita historiallista maksimia

Keskeiset käsitteet: hyvä tila

”Luontotyypin aluetta, jossa luontotyypin keskeiset ominaisuudet, erityisesti sen rakenne ja toiminnot ja luonteenomaiset lajit tai luonteenomainen lajikoostumus heijastavat korkeatasoista ekologista eheyttä, vakautta ja häiriönsietokykyä, jotka ovat tarpeen ekosysteemin pitkän aikavälin säilymisen varmistamiseksi, ja näin edistävät luontotyypin suotuisan suojelun tason saavuttamista tai säilyttämistä”

- Hyvän tilan määrittely monimutkainen prosessi, joka tehdään pitkälle asiantuntijatyönä
- Hyvän tilan määrittelyyn ei vielä ole olemassa EU-tason harmonisoituja muuttujia tai niiden raja-arvoja. Metodit arvioinnille ja seurannalle vaihtelevat sekä jäsenmaiden välillä että luontotyyppien välillä.
- Hyvässä tilassa olevan pinta-alan määrittäminen suojelutasoarvioinnissa riippuu luontotyyppistä käytettävissä olevista aineistoista.

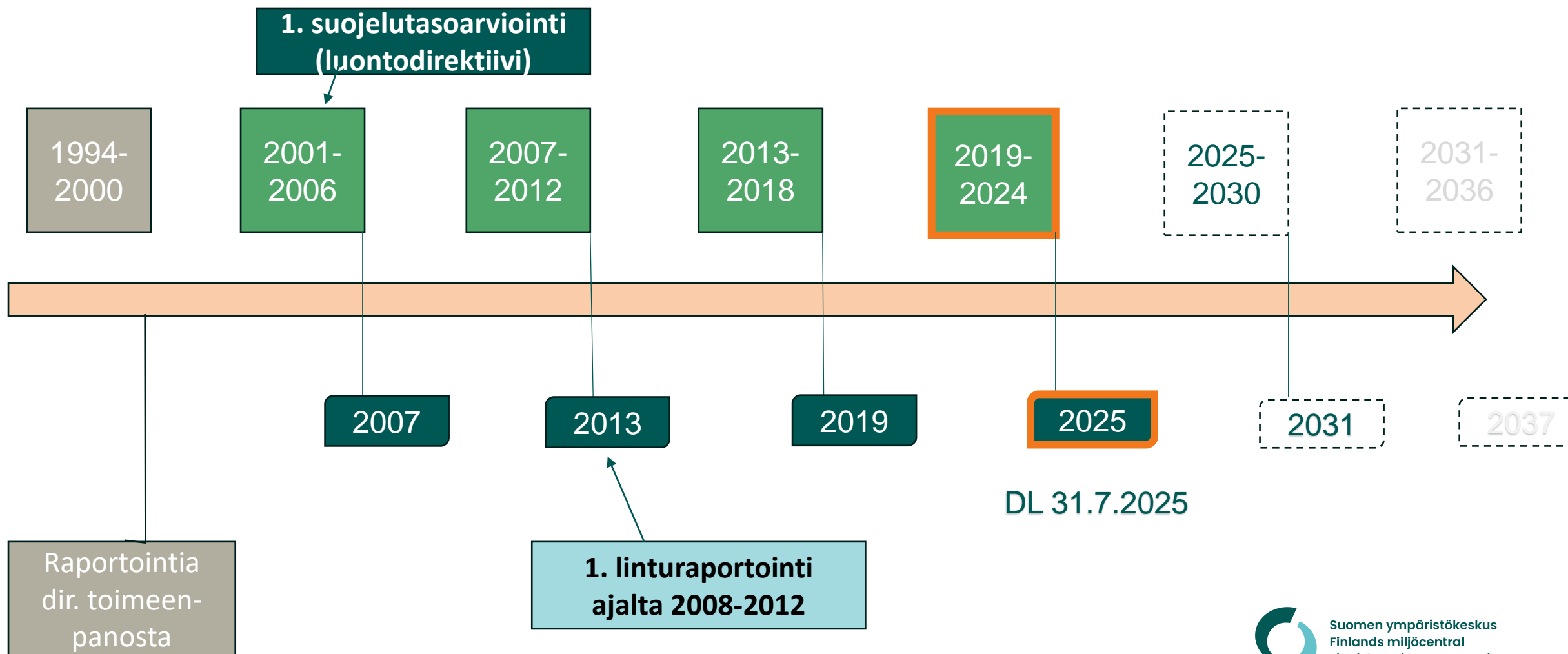
Raportointi ja suojelutasoarviointi 2019-2024 käynnissä

- EU:n jäsenmaat raportoivat komissiolle kuuden vuoden välein luonto- ja lintudirektiivien toimeenpanosta (direktiivien artikkelit 17 ja 12).
- Raportit sisältävät arvioinnin kaikkien direktiivien kattamien luontotyyppien ja lajien suojelutasosta (luontodirektiivi) ja/tai tilasta ja kehityssuunnasta (lintudirektiivi).
- Asiantuntijat laativat laji- ja luontotyyppikohtaiset raportit talven 2024-2025 aikana.
- Raportit tarkistetaan arviointiraadeissa helmikuussa 2025.
- Raportit lähetetään **juhannukseen mennessä** (EU-tason määräaika viimeistään 31.7.2025).

Raportoinnit toistetaan 6 vuoden välein

Raportointikaudet ja -vuodet:

Direktiiviraportointi ja ennallistamisasetus

- Direktiivien raportointi suojelutasoarviointeineen ja ennallistamisasetus muodostavat toisiinsa liittyvän arviointi-, seuranta- ja raportointikokonaisuuden, joka jatkuu vuoteen 2050 asti.
- Raportointi perustuu uusimpaan käytettävissä olevaa tietoon, joka on olennainen pohja myös ennallistamisasetuksen toimeenpanon valmistelussa.
- Ennallistamisasetuksessa viitataan *suotuisan suojelutason viitearvoihin (FRV)* ja *hyvässä tilassa olevaan pinta-alaan*, ja jäsenmaita edellytetään asettamaan näille ennallistamissuunnitelmassa määrälliset arvot, joihin asetuksen tavoitteet perustuvat.
- Viitearvot ovat osa raportoinnin suojelutasoarviointia, mutta raportoinnissa ei ole velvoitetta antaa tarkkoja viitearvoja – usein se ei tietopuutteiden vuoksi edes ole mahdollista. Komissio on tosin jo pitkään peräänkuuluttanut tarkkojen viitearvojen tärkeyttä.
- Suomessa käynnissä YM:n rahoittama ja SYKE:n vetämä EUBI-hanke:
 - Tuki direktiiviluontotyyppien suotuisten viitealojen (FRA) ja hyvän tilan määrittämiseen sekä lajien elinympäristöjen riittävän laadun ja määrän selvittämiseen
- Lisäksi MMM on käynnistämässä hankkeen, joka keskittyy neljään laaja-alaiseen, myös talousmetsissä esiintyvään metsäluontotyyppiin (boreaaliset metsät, harjumetsät, puustoiset suot ja boreaaliset lehdot)

Kiitos!

Mikko Kuusinen, ympäristöministeriö

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the Environment

Aleksanterinkatu 7, Helsinki | PL 35, FI-00023 Valtioneuvosto | ym.fi

Ympäristöministeriö
Miljöministeriet
Ministry of the
Environment

